

ศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกิน กอด เล่น เล่า และการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล ณ ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ยุภาติ สงวนพงษ์^a, วาสนา แสงทอง^{**}, รจนา เมืองแสน^{**}, ศิริพร พึ่งเพ็ชร^{***}

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานวิธี เพื่อศึกษาศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกิน กอด เล่น เล่า และการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยแบ่งการวิจัยเป็น 2 ระยะ โดยระยะแรกที่เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า สภาพการณ์เกี่ยวกับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน พบว่ามีปัญหาในศักยภาพของผู้ดูแล 5 ด้านได้แก่ 1) การรับประทานอาหารของเด็ก 2) การได้รับความอบอุ่นจากผู้ดูแล 3) การเล่นเกม 4) การเล่าเรื่องของเด็ก และ 5) การมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ดูแล การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนแสดงให้เห็นถึงปัจจัยด้านศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กใน 3 ด้านของผู้ดูแลที่มีความสำคัญ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และ ทศนคติที่ดีต่อการสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามวัย ระยะที่สองเป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือผู้ดูแลเด็กจำนวน 155 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามศักยภาพ และการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล ที่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.92 และ 0.94 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าระดับคะแนนศักยภาพ มีระดับคะแนนเรียงจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการกิน การเล่น การกอด และ การเล่า ตามลำดับ การมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$, $SD=0.51$) ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ดูแล ($\bar{X}=4.47$, $SD=0.43$) รองลงมาคือ การเรียนรู้ที่บ้าน ($\bar{X}=4.09$, $SD=0.47$)

คำสำคัญ: ศักยภาพ; การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย; กิน กอด เล่น เล่า; การมีส่วนร่วม

^{*} หัวหน้ากลุ่มวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

^{**} อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

^{***} อาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

^a Corresponding author : ยุภาติ สงวนพงษ์ Email : tookyuphadi@gmail.com

รับบทความ: 17 ก.ค. 65; รับบทความแก้ไข: 29 ก.ค. 65; ตอบรับตีพิมพ์: 29 ก.ค. 65; ตีพิมพ์ออนไลน์ 6 ก.ย. 65

Competency for raising early childhood through eat-hold-play-tell and caregiver participation in Na Siew Subdistrict, Mueang Chaiyaphum District, Chaiyaphum Province

Yuphadi Sa-nguanphong^{*a}, Wassana Saengthong^{**},
Rojjana Muangsan^{**}, Siriporn Phungphet^{***}

Abstract

The purpose of this mixed-method study was to examine the competency of early childhood rearing by eat-hold-play-tell and the participation of caregivers in Na Siew sub-district, Mueang district, Chaiyaphum province. The study was conducted in 2 phases. In phase 1, in-depth interviews were conducted with 20 caregivers to understand situations regarding their child bearing competencies. The results from the interviews showed 5 issues on competencies among caregivers: 1) providing care in children's eating, 2) warmth from caregivers, 3) spending quality time playing with children, 4) encouraging children to express themselves and tell their stories, and 5) caregivers' participations in providing care for their children. In-depth interviews conducted with secondary informant stakeholders regarding the early childhood rearing competency of caregivers showed that three areas important in raising children were knowledge, skills, and positive attitudes towards early childhood education to promote child development according to age. The quantitative study in phase 2 was conducted using competency and participation of caregiver questionnaire with Cronbach's alpha coefficients of 0.92 and 0.94, respectively. Statistics used in this phase included percentages, means and standard deviations. It was found that the overall level of the caregiver's participation in early childhood rearing was at a high level ($\bar{X}=3.79$, $SD=0.51$) while the aspect of parenting as a caregiver had a highest average score ($\bar{X}=4.47$, $SD=0.43$) followed by learning at home ($\bar{X}=4.09$, $SD=0.47$).

Keywords : Competency; Raising early childhood; Eat-hold- play-tell; Participation

* Chair, Department of Children and Teens Nursing, Faculty of Nursing, Chaiyaphum Rajabhat University

** Instructor, Faculty of Business Administration, Chaiyaphum Rajabhat University

*** Instructor, Faculty of Education, Nakhonratchasima College

^a Corresponding author : Yuphadi Sa-nguanphong Email : tookyuphadi@gmail.com

Received: Jul. 17, 22; Revised: Jul. 29, 22; Accepted: Jul. 29, 22; Published Online: Sep. 6, 22

บทนำ

การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว⁽¹⁾ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิต และเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด UNICEF⁽²⁾ ได้ให้ความสำคัญโดยเฉพาะในพัฒนาการเด็กปฐมวัย เพราะสมองเติบโต พัฒนารวดเร็วที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงที่จะมีการเชื่อมต่อกันของเซลล์สมอง (Synapse) และการที่เซลล์สมองมีการเชื่อมต่อกัน หรือส่งกระแสประสาทไปติดต่อกับเซลล์อื่นๆ จำนวนมาก นั้นหมายถึงความสามารถในการเรียนรู้ การจำ การคิด สติปัญญา และอารมณ์ จะเกิดการพัฒนามากเช่นกัน การที่ผู้ดูแลให้การกระตุ้นส่งเสริมให้เด็กวัยนี้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เป็นการกระตุ้นให้เซลล์สมองเกิดการเชื่อมต่อกันได้ดีที่สุด ทำให้เกิดศักยภาพสูงสุดของสมอง หากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมตามช่วงวัย จะทำให้มีการเจริญเติบโตที่ดี มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง มีพัฒนาการที่สมวัย จะเป็นพื้นฐานที่ดีในการพัฒนาไปสู่เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นต่อไป

ผู้ดูแลเด็กวัยนี้ต้องให้การอบรมเลี้ยงดู ปกป้องคุ้มครอง ให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด การอบรมเลี้ยงดูที่มีคุณภาพจะส่งผลให้เด็กเจริญเติบโต สุขภาพแข็งแรง ดังนั้นผู้ดูแลเด็กต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงการเสริมสร้างพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม ตระหนักถึงบทบาทเชิงปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อเด็ก เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตเป็นสมาชิกของสังคมไทยในอนาคตที่เป็นเยาวชนและผู้ใหญ่ที่พึงประสงค์มีการปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมใหม่ได้ดี⁽³⁾ การพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ผู้ดูแลเด็กควรเสริมสร้างต้นทุนชีวิต (Life assets)⁽⁴⁾ ให้แก่เด็กโดยการเสริมทักษะรู้คิดและจิตสำนึกที่ดีโดยผ่านจากการเลี้ยงดูของผู้ดูแลที่มีความผูกพัน ผู้เลี้ยงดูซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ต้องสร้างให้เด็กเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการดำเนินชีวิต เด็กเจริญเติบโตได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้ดูแลเด็กถึงแม้เด็กเข้าโรงเรียนแล้วก็ตาม แต่บ้านยังคงเป็นสิ่งแวดล้อมสำคัญที่มีอิทธิพลยิ่งต่อเด็ก Bronfenbrenner^(5,6) กล่าวว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเติบโตและพัฒนาการของเด็ก โดยสิ่งแวดล้อมชั้นแรกที่ใกล้ชิดตัวเด็กมากที่สุดคือครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยในการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ให้กับเด็ก

แนวคิด กิน กอด เล่น เล่า⁽⁷⁾ ประกอบด้วย 1) อาหารกับการเสริมสร้างสุขภาพเด็ก (กิน) ในช่วงแรกเกิด-3 ปีแรก สมองของเด็กเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมากจนถึงร้อยละ 80 ของสมองผู้ใหญ่ ช่วงนี้ถือเป็นโอกาสที่เด็กจะได้เรียนรู้ และมีพัฒนาการทั้งทางร่างกายและสมอง 2) ความผูกพัน (กอด) ผู้ดูแลควรกอดเด็กทุกวัน เพื่อให้เด็กรับรู้ว่าคุณดูแลรักและหวังดีกับเด็กเสมอ อีกทั้งการอบรมเด็กต้องทำด้วยความรัก ความเข้าใจ และใช้เหตุผล 3) ส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้วยการเล่น (เล่น) ผู้ดูแลหลักคือของเล่นชิ้นแรกในชีวิตเด็ก 4) การใช้หนังสือเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (ด้วยการเล่านิทาน) ผู้ดูแลสามารถเล่านิทานให้ฟังเป็นประจำทุกวันต่อเนื่องจนกระทั่งเด็กโต นอกจากนี้ผู้ดูแลยังคิดว่าการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเป็นหน้าที่ของคุณครูที่

โรงเรียน ผู้ดูแลยังไม่เห็นคุณค่า และไม่เห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน การขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการ การขาดการสื่อสารที่มีคุณภาพกับเด็ก ทำให้ผู้ดูแลไม่รับรู้ถึงการมีส่วนร่วม ปัญหาด้านทัศนคติ และความคิดที่แตกต่างกัน

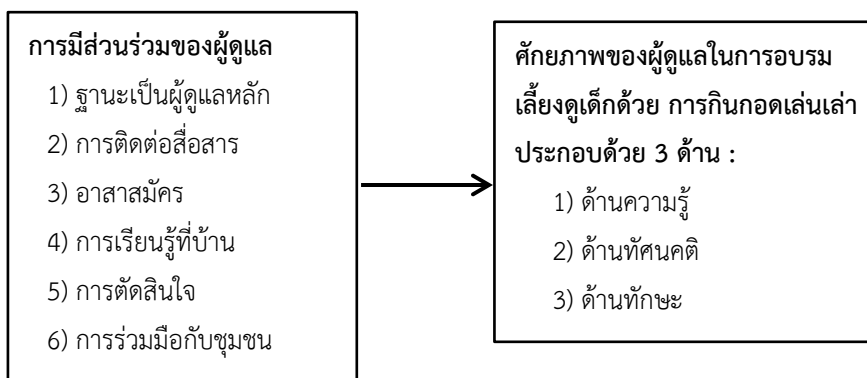
จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “ศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกินกอดเล่นเล่า และการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาศักยภาพของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกินกอดเล่นเล่า และการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาศักยภาพของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกินกอดเล่นเล่า และการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล ณ ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยอายุ (1-5 ปี) ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ศึกษาศักยภาพ 3 ด้านตาม แนวคิดของ (Bloom)⁽⁶⁾ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทัศนคติ และด้านทักษะหรือพฤติกรรม โดยการกินกอดเล่นเล่า⁽⁷⁾ และการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล ตามแนวคิดของ Epstein^(9,10) มีรูปแบบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้ดูแลหลัก 2) ด้านการติดต่อสื่อสาร 3) ด้านอาสาสมัคร 4) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน 5) ด้านการตัดสินใจ และ 6) ด้านการร่วมมือกับชุมชน ศึกษาวิจัยระหว่างเดือน เมษายน ถึง กรกฎาคม 2565 จากข้อมูลในการทำวิจัยเชิงปริมาณ สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงปริมาณดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประเภทของการวิจัย

ระเบียบวิธีที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีผสมผสานวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed method) แบบ Sequential exploratory design⁽¹¹⁾ แบ่งออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรมและสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และส่วนที่ 2 ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับศักยภาพของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยการกินกอดเล่นเล่นและการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล เก็บข้อมูลโดยการสังเกต การสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์เชิงลึกและการเยี่ยมบ้าน โดยใช้แนวคำถามถึงโครงสร้างเกี่ยวกับกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จากผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาขององค์การบริหารเทศบาลตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปพัฒนาและสร้างเครื่องมือในระยะต่อไป

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาระดับศักยภาพ และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ใช้แบบสอบถามที่พัฒนาจากการวิจัยระยะที่ 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาเสียว และเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาขององค์การบริหารเทศบาลตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ การศึกษาแบ่งเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. เลือกตัวแทนจากประชากร ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย (อายุ 1-5 ปี) จำนวน 251 ครอบครัว ในตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลโดยใช้หลักการอ้างอิงด้วยบุคคลและผู้เชี่ยวชาญ (Snowball sampling technique)

2. กลุ่มเป้าหมายการวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกตัวแทนเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนทั้งหมด 20 คน ประกอบด้วย

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ดูแลจำนวน 9 คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูลรอง ใช้การสนทนากลุ่ม จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้ดูแลที่ประสบความสำเร็จจำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 1 คน ครูพี่เลี้ยง จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็ก จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 1 คน อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน จำนวน 2 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 1 คน

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างโดยมีคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้ ผู้ดูแลอายุ ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปไม่มีโรคประจำตัวร้ายแรงหรือความพิการ ดูแลเด็ก (อายุ 1 ปีบริบูรณ์ ถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดกับเด็ก ดูแลเด็กนานมากกว่า 3 เดือน และเกณฑ์ในการคัดออก ดังนี้ ผู้ดูแลที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังและรุนแรงทั้งด้านร่างกายและจิตใจผู้ดูแลหรือครอบครัว ไม่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ

การศึกษาครั้งนี้ทำการคำนวณจำนวนตัวอย่างจากจำนวนของผู้ดูแลเด็ก จำนวน 251 คน ใช้สูตรในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเพื่อประมาณค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรของ เครซี่และมอร์แกน⁽¹²⁾ การวิจัยครั้งนี้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับ 155 คน

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ตระหนักและให้ความสำคัญในการพิทักษ์สิทธิ์ โดยมีการชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมวิจัยทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ลักษณะการเก็บข้อมูล ขั้นตอนการเก็บข้อมูล ลงนามในเอกสารยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย ซึ่งสามารถขอลถอนตัวออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลา และการนำเสนอข้อมูลนำเสนอในภาพรวม โครงการวิจัยได้ผ่านการพิจารณารับรอง จากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เลขที่ HE 65-1-005

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 เครื่องมือในการศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล เป็นแนวคำถามถึงโครงสร้างเกี่ยวกับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ดูแล และคำถามปลายเปิดในการสนทนากลุ่ม การสังเกต สัมภาษณ์เชิงลึก และแบบบันทึกข้อมูลการเยี่ยมบ้าน

ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูด้วยการกินกอดเล่นเล่าของผู้ดูแล และการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ เป็นแบบสอบถามที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหา ประเด็นที่เกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ โดยถามข้อมูลส่วนบุคคลประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ในครอบครัว ภาวะสุขภาพและโรคประจำตัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบประเมินศักยภาพของผู้ดูแลด้านความรู้การอบรมเลี้ยงดูเด็ก จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ ใช่/ไม่ใช่/ไม่แน่ใจ ตามความรู้ความเข้าใจของผู้ดูแล ให้ค่าคะแนนของคำตอบ คือ หากเป็นคำถามเชิงบวก ตอบใช่ ได้ 1 คะแนน ตอบไม่ใช่หรือไม่แน่ใจ ได้ 0 คะแนน หากเป็นคำถามเชิงลบ ตอบใช่ ได้ 0 คะแนน ตอบ ไม่ใช่หรือไม่แน่ใจ ได้ 1 คะแนน คำถามมีจำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบประเมินศักยภาพของผู้ดูแลด้านทัศนคติการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จำนวน 20 ข้อ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบประเมินศักยภาพของผู้ดูแลด้านทักษะการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จำนวน 20 ข้อ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 5 แบบประเมินการมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ดูแล ตามแนวคิดของ Epstein ปรับปรุงจาก ธันย์ สุภาแสน⁽⁹⁾ จำนวน 20 ข้อ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และตรวจหาความความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำเครื่องมือไปทดสอบกับผู้ดูแลเด็กตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จำนวน 30 คน แบบสอบถามด้านความรู้ศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกินกอดเล่นเล่าของผู้ดูแล ใช้การทดสอบความเชื่อมั่นของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson: KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 แบบสอบถามด้านทัศนคติ ด้านทักษะศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกินกอดเล่นเล่าของผู้ดูแล และแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ดูแล ใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)⁽¹³⁾ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92, 0.94 และ 0.94 ตามลำดับ ค่าความเชื่อมั่นภาพรวมของแบบสอบถามเท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ถึงนายกองค์การบริหารตำบลนาฝาย
2. ทำหนังสือถึงผู้ดูแลเด็กเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาประสานงานกับผู้นำชุมชน ครูพี่เลี้ยง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบลนาฝาย เพื่อนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งเข้าชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถาม แบบขอความยินยอมชี้แจงความสำคัญวิธีการตอบแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม
3. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ใส่รหัสและลงข้อมูลในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ นำมาทดสอบความสอดคล้องของข้อมูล ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ภายหลังจากการสนทนากลุ่ม คำสัมภาษณ์ การสังเกตของผู้ให้ข้อมูลนำมาถอดเทปตามคำสัมภาษณ์โดยปราศจากการตีความ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดิบทั้งคำสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลทั้งหมด มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล กับระดับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยการกินกอดเล่นเล่าของผู้ดูแล ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยใช้ค่าเปรียบเทียบความแตกต่างของส่วนบุคคลของผู้ดูแลกับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ดูแล ด้วยการวิเคราะห์สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบายถึงศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกินกอดเล่นเล่า และการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิจัย

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ: ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ดูแล ประกอบด้วย ผลการทบทวนวรรณกรรม สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล สำหรับการวิเคราะห์เนื้อหา จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกต และการติดตามเยี่ยมบ้านโดยใช้ข้อคำถามกึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 9 คนและผู้ให้ข้อมูลรอง จำนวน 11 คนรวมทั้งสิ้นจำนวน 20 คน โดยการสัมภาษณ์ และสังเกตจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล 5 ด้านได้แก่ 1) ด้านการรับประทานอาหารของเด็ก 2) ด้านการได้รับความอบอุ่นจากผู้ดูแล 3) ด้านการใช้เวลาคุณภาพในการเล่นกับเด็ก 4) ด้านการส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออกและเล่าเรื่องราวของตน และ 5) การมีส่วนร่วมของผู้ดูแลและเด็กในการทำกิจกรรมร่วมกัน ดังตัวอย่างข้อความการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

1.1.1 ด้านการรับประทานอาหารของเด็ก พบว่าผู้ดูแลหลักเป็นผู้สูงอายุรับผิดชอบในการเตรียมอาหารให้แก่เด็กและสมาชิกในครอบครัว แต่ยังขาดความรู้ในการจัดเตรียมอาหารที่เหมาะสมกับเด็ก มีการปรุงแต่งรสชาติของอาหารด้วยผงชูรส ไม่มีการเสริมเกลือไอโอดีนในอาหาร จัดเตรียมอาหารตามประสบการณ์เดิมของผู้ดูแล และให้เด็กเลือกอาหารจากร้านค้าได้เอง ตัวอย่างดังนี้

“...ก็เตรียมให้เขาคือกับคนอื่นในบ้านละ...จะต้องเห็ดหลายอย่าง..เห็นเขากินได้อยู่...การเสริมเกลือไอโอดีนนี้บู้ว่ามีประโยชน์ดอก..กะปรุงอาหารตามที่เคยเห็ดมาละ..บางเฮียกะใส่ผงชูรส..อยากให้เขากิน

ได้หลายๆ...บางเฮียกะให้เขาไปซื้อขนมในร้านค้าเอาเองเลย...เลือกเอา..มีทุกอย่าง...” (ยาย อายุ 60 ปีเลี้ยงหลานอายุ 3 ปี)

1.1.2 ด้านการได้รับความอบอุ่นจากผู้ดูแล พบว่า เด็กจะถูกปล่อยให้เด็กตามบริเวณบ้าน ผู้ดูแลจะไม่ค่อยมีเวลา ก่อนเข้านอนจะให้เด็กดูทีวีและนอนก่อน เด็กไม่ได้รับการกอดหรือการร้องเพลงกอด

1.1.3 ด้านการใช้เวลาคุณภาพในการเล่นกับเด็ก พบว่าผู้ดูแลไม่ได้เล่นกับเด็ก ไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันกับเด็กภายในครอบครัว เวลาส่วนมากจะเป็นเวลาในการประกอบอาชีพทำงานเสริม หรือมีกิจกรรมการเล่นกับเด็ก ตัวอย่างดังนี้

“ยายกะต้องเฮ็ดอย่างอื่นนำเด้ บได้เลี้ยงแต่หลานอย่างเดียว มื่อหนึ่งๆ กะเมิดเร็ว บ่อยมีเวลาได้เล่นกับหลาน บางทีต้องปล่อยให้เขาเล่นผู้เดียว..ไม่ค่อยได้เล่นนำกันดอก” (ยายอายุ 42 ปีเลี้ยงหลานอายุ 3 ปี)

1.1.4 ด้านการเล่า พบว่าผู้ดูแลไม่ได้เล่านิทาน ไม่มีหนังสือนิทาน ไม่มีเวลาให้คำชี้แนะจะปล่อยให้เด็กเล่นหรือดูโทรทัศน์ตามลำพังโดยขาดการชี้แนะที่ถูกต้องแก่เด็ก ตัวอย่างดังนี้

“...บ่อยมีเวลาได้เล่นกับลูก บางทีต้องปล่อยให้เขาเล่นผู้เดียว ปล่อยให้เบิ่งโทรศัพท์คนเดียว ตอนแลงกลับมาถึงบ้านกะเมิดแรงแล้ว ไม่ค่อยได้เว้ากับเขาดอก บางเฮียกลับมาเขาจะนอนหลับแล้ว..เขาเป็นคนนอนง้าย..” (มารดา อายุ 31 ปีเลี้ยงบุตรอายุ 4 ปี)

1.1.5 การมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ผู้ดูแลจะเป็นบุคคลที่เตรียมทุกอย่างให้เด็ก โดยไม่让孩子มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการทำกิจวัตรประจำวัน ตัวอย่างดังนี้

“...ยายเห็นเขายังน้อยอยู่...กับข้าวกับน้ำ..ยายกะเตรียมให้เขาเมิดละ...เฮ็ดอัยยังกะบ่ทันใจ..ยายกะต้องเป็นคนตัดสินใจเอง...” (ยาย อายุ 52 ปีเลี้ยงหลานอายุ 2 ปี)

1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลรองจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล พบว่า เป็นความรู้เดิมตามที่ตนเองเคยปฏิบัติ ผู้ดูแลขาดศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความรู้ (2) ด้านทักษะ และ (3) ด้านทัศนคติที่ต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามวัย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้อความการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

1.2.1 ด้านความรู้การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย พบว่าผู้ดูแลไม่เข้าใจถึงพัฒนาการเด็กตามช่วงวัย รวมทั้งการส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีพัฒนาการตามวัยได้อย่างเหมาะสม การใช้สื่อสารสนเทศผู้ดูแลขาดการให้คำแนะนำที่เหมาะสมและไม่มีความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการจากสื่อต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือโทรทัศน์ ให้เหมาะสม ตัวอย่างดังนี้

“...เอาแต่ใจตัวเอง ถ้าบได้ตั้งใจจะร้องดั้นกับพื้นเลย ยายก็ตีเอาละบอกรบ่ฟังหลาย.. แต่เวลาปล่อยให้เบิ่งโทรศัพท์นี่เบิ่งได้เมิดมือ ยายว่ามันกะเป็นผลดีกับเขาอยู่เต้ละ เขามีสมาธิ..บ่มาควนดี ยายกะจะได้มีเวลาเฮ็ดอย่างอื่นเน ยายว่ามีโทรศัพท์หรือโทรทัศน์ไว้เนี อย่างน้อยเป็นการเรียนรู้เพิ่มเติมไปพร้อมในส่วนที่ยายหาให้เขาบได้..” (ยาย อายุ 60 ปีเลี้ยงหลานอายุ 4 ปี)

1.2.2 ด้านทักษะการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย พบว่าผู้ดูแลยังขาดทักษะ การเล่นในกิจวัตรประจำวัน การอ่านหนังสือ ขาดหนังสือคุณภาพสำหรับเด็ก ผู้ดูแลไม่ได้อ่านนิทานและขาดทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามวัย ตัวอย่างดังนี้

“..อย่าบ่เคยอ่านหนังสือให้เขาฟังดอก เล่านิทานกะบ่เป็น..หนังสือนิทานกะบ่มีดอก.. ย่าให้เขาเล่นเกมในโทรศัพท์เอา...เดี๋ยวเขากะเรียนรู้อะไรของเขาเองละ..” (ย่า อายุ 56 ปีเลี้ยงหลานอายุ 3 ปี)

1.2.3 ด้านทัศนคติการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย พบว่าผู้ดูแลคาดหวังให้เด็กเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีงานทำ เอาตัวรอดไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม ส่วนการอบรมเลี้ยงดูเด็กนี้จะดูแลด้านร่างกายให้เด็กรับประทานอาหารครบ 5 หมู่ การนอนหลับพักผ่อน การดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ไม่เจ็บป่วย และให้เชื่อฟังคำสอน ตัวอย่างดังนี้

“...เห็นเขากินได้หลาย..นอนกะดี ตัวอ้วน..ฉันกะว่าเป็นตาซังดี อยากได้อันใดก็จะหาให้หมดละ...ขอให้เขาเป็นเด็กดี ใหญ่ขึ้นจะได้มีงานทำ เอาตัวรอดได้..” (ย่า อายุ 48 ปีเลี้ยงหลานอายุ 3 ปี)

1.3 ผู้ให้ข้อมูลรอง จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 11 คน พบว่า สถานการณ์ศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลจังหวัดชัยภูมิ มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ดูแล ดังนี้

1.3.1 ผู้ดูแลขาดการส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามวัย โดยเฉพาะด้านการเล่านิทานให้เด็กฟัง การมีหนังสือคุณภาพสำหรับเด็กในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กจะเป็นความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมของผู้ดูแล ตัวอย่างดังนี้

“..ผู้ดูแลไม่ค่อยมีเวลาได้ดูแลเด็ก ปล่อยให้เด็กอยู่กับโทรศัพท์มือถือ ไม่ได้อ่านนิทานให้เด็กฟัง ไม่ให้เด็กมีส่วนร่วมการทำกิจวัตรประจำวัน แต่จะมารับและส่งที่โรงเรียนตามเวลา..” (เจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ)

1.3.2 การมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เนื่องจากมีการระบาดของโรคโควิด-19 การมีส่วนร่วมของผู้ดูแลเป็นสิ่งที่สำคัญ ทั้งในฐานะผู้ดูแลหลัก การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจแก้ไขปัญหา การติดต่อสื่อสารกับแหล่งประโยชน์และโรงเรียน การร่วมมือกับชุมชน รวมทั้งการเป็นอาสาสมัครในการช่วยเหลือในชุมชน พบว่าผู้ดูแลเป็นผู้ที่สำคัญในการขับเคลื่อนการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพื่อให้มีประสิทธิภาพ เพราะต้องทำหน้าที่หลักควบคู่กันไปด้วย ตัวอย่างดังนี้

“...ช่วงนี้มีโรคโควิดระบาด ..ช่วงนี้ก็เน้นให้อยู่ในบ้าน.. ผู้ดูแลต้องเป็นคนที่รับผิดชอบทั้งหน้าที่หลักในการดูแลเด็ก การติดต่อสื่อสารกับส่วนราชการ ครูและผู้นำในชุมชน การเรียนก็ต้องสอนทำการบ้านเด็กที่บ้าน..เดี๋ยวครูจะมาตามเก็บการบ้านเอง ..เขาจะต้องสอนให้ล้างมือด้วยสบู่บ่อยๆ ใส่ผ้าปิดปากเมื่อออกจากบ้าน..การร่วมมือกับชุมชน ใ้ทั้งการรวมกลุ่มกันของเพื่อนบ้าน..ท่าบ่ซ้อยกันแฮ็ดแล้วไผจะมาซ้อยเฮาละ...” (เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข)

สรุปพบว่าเป็นปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ดูแล โดยเฉพาะการส่งเสริมพัฒนาการตามวัย ผลการศึกษาในระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าสภาพการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีผู้ดูแลขาดศักยภาพที่เหมาะสมใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการตามช่วงวัย จึงนำผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้ ค้นคว้างานวิจัย ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับบริบทในการศึกษาวิจัยในระยะที่ 2 ต่อไป

2. การวิจัยเชิงปริมาณ: ศึกษาระดับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกินกอดเล่นเล่า และการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

การวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ดูแลเด็กจำนวน 155 คน พบว่าข้อมูลส่วนตัวของผู้ดูแลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 63.23 อายุ 50-59 ปี ร้อยละ 33.55 การศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 44.52 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 42.86 รายได้อยู่ต่ำกว่า 10,001 บาท ร้อยละ 41.93 ความเพียงพอของรายได้มีเงินออม ร้อยละ 43.87 ผู้ดูแลไม่มีโรคประจำตัวร้อยละ 74.84 สมาชิกในครอบครัวจำนวน 4-5 คน ร้อยละ 35.48

ศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกินกอดเล่นเล่าของผู้ดูแลในแต่ละด้านพบว่า

- 1) ด้านความรู้** มีระดับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกินกอดเล่นเล่าของผู้ดูแลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=0.80$, $SD=0.05$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกิน อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=0.92$, $SD=0.10$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเล่น อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=0.81$, $SD=0.06$) ด้านการกอด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=0.75$, $SD=0.11$) และ ด้านการเล่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=0.71$, $SD=0.15$) ตามลำดับ
- 2) ด้านทัศนคติ** มีระดับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกินกอดเล่นเล่าของผู้ดูแลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=2.43$, $SD=0.12$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกิน อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=2.83$, $SD=0.13$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเล่น อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=2.40$, $SD=0.29$) ด้านการกอด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.32$, $SD=0.29$) และ ด้านการเล่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.12$, $SD=0.32$) ตามลำดับ
- 3) ด้านทักษะ** มีระดับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกินกอดเล่นเล่าของผู้ดูแลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.50$, $SD=0.33$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกิน อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.95$, $SD=0.32$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเล่น อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.85$, $SD=0.59$) ด้านการกอด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.12$, $SD=0.64$) และ ด้านการเล่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.09$, $SD=0.67$) ตามลำดับ สรุปในภาพรวมในระดับคะแนนในรายด้าน พบว่า มีระดับคะแนนเรียงจากมากไปหาน้อยทั้งหมดได้ดังนี้ ด้านการกิน ด้านการเล่น ด้านการกอด และ ด้านการเล่า ตามลำดับ ซึ่งพบว่าศักยภาพด้านที่น้อยที่สุดคือ การเล่า สรุปได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยการกินกอดเล่นเล่าของผู้ดูแลเด็กปฐมวัย (n=155 คน)

ศักยภาพการอบรมเลี้ยงดู ของผู้ดูแล	ด้านความรู้		ด้านทัศนคติ		ด้านทักษะ		ระดับ
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
การกิน	0.92	0.10	2.83	0.13	3.95	0.32	สูง
การกอด	0.75	0.11	2.35	0.29	3.12	0.64	ปานกลาง
การเล่น	0.81	0.06	2.40	0.27	3.85	0.59	สูง
การเล่า	0.71	0.15	2.12	0.32	3.09	0.67	ปานกลาง
ภาพรวม	0.80	0.05	2.43	0.12	3.50	0.33	สูง

ระดับการมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$, $SD=0.51$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ดูแล อยู่ในอันดับแรก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, $SD=0.43$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ($\bar{X}=4.09$, $SD=0.47$) และ ด้านการร่วมมือกับชุมชน ($\bar{X}=3.28$, $SD=0.71$) มีคะแนนเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย สรุปได้ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล (n=155 คน)

การมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล	\bar{X}	SD	ระดับ
การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ดูแล	4.47	0.43	มาก
การติดต่อสื่อสาร	3.74	0.90	มาก
การเป็นอาสาสมัคร	3.65	0.75	ปานกลาง
การเรียนรู้ที่บ้าน	4.09	0.47	มาก
การตัดสินใจ	3.51	0.76	ปานกลาง
การร่วมมือกับชุมชน	3.28	0.71	ปานกลาง
ภาพรวม	3.79	0.51	มาก

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ดูแลตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคปัจจุบันเกี่ยวกับศักยภาพในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล สรุปได้ 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านการรับประทานอาหารของเด็ก 2) ด้านการได้รับความอบอุ่นจากผู้ดูแล 3) ด้านการใช้เวลาคุณภาพในการเล่นกับเด็ก 4) ด้านการส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออกและเล่าเรื่องราวของตน และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลและเด็กในการทำกิจกรรมร่วมกัน ผู้ดูแลขาดความรู้ ทัศนคติ

และทักษะที่ดีต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้ถูกต้องตามพัฒนาการตามวัยแบบองค์รวม การอบรมเลี้ยงดูเด็กจากแบบความรู้เดิม ขาดการมีส่วนร่วม เช่น การปรุงอาหารให้เด็กใส่ผงชูรส ไม่มีเวลาพาเด็กเล่น กล่อมนอน และไม่มีหนังสือนิทานให้เด็ก ซึ่งผู้ดูแลคิดว่า เด็กสามารถเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้เอง และการมีส่วนร่วมในกิจวัตรประจำวัน ผู้ดูแลจะเตรียม และจัดการให้เด็กเกือบทั้งหมด สิ่งที่ค้นพบที่สำคัญจากการศึกษานี้ คือ การปล่อยให้เด็กอยู่กับสื่อดิจิทัลโดยไม่ได้คำชี้แนะจากผู้เลี้ยงดู โดยเฉพาะการใช้เวลาในการให้เด็กอยู่กับสื่อต่างๆ เป็นเวลานาน ควรมีคำแนะนำ ชี้แนะเด็กร่วมกับการใช้สื่อสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ ควรบริหารเวลาในการใช้สื่ออย่างเหมาะสม รูปแบบการเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการศึกษาของ คมสันต์ เกียรติรุ่งฤทธิ์⁽¹⁴⁾ ปัญหาการบริโภคสื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในเด็กปฐมวัย พบว่าปัญหาพฤติกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการใช้ และเนื้อหาของสื่อ ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งอเมริกา (American Academy of Pediatrics: AAP) แนะนำว่าเด็กอายุตั้งแต่ 2 ปี ไม่ควรใช้เวลากับการอยู่หน้าจอต่างๆ มากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวัน จากประเด็นการใช้สื่อไม่เหมาะสมทำให้มีพัฒนาการส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามศักยภาพการเลี้ยงดูของผู้ดูแล ถ้าผู้ดูแลสามารถพัฒนาศักยภาพของตนโดยผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวันด้วยการกินกอดเล่นเล่า⁽⁷⁾ ได้จะทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นไปตามพัฒนาการ เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพชีวิตต่อไป

2. ระดับศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยการกินกอดเล่นเล่า และการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สรุปลได้ 2 ประเด็นหลักดังนี้

2.1 ระดับศักยภาพของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยการกินกอดเล่นเล่า ตามศักยภาพใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทัศนคติ และด้านทักษะ พบว่าระดับศักยภาพในภาพรวมด้านความรู้อยู่ในระดับสูง ด้านทัศนคติอยู่ในระดับสูง และด้านทักษะอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ศักยภาพด้านความรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับสูง พบว่า 1) การกิน อยู่ในระดับสูง ผู้ดูแลจัดเตรียมอาหารให้แก่เด็กครบ 5 หมู่ และการมีสุขนิสัยเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร มีคะแนนร้อยละ 100 จะเห็นว่าผู้ดูแลเด็กมีความรู้ในการจัดเตรียมอาหาร และจากการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ผู้ดูแลเด็กและสมาชิกในครอบครัวรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการปฏิบัติตัวด้วยการเสริมสร้างความผูกพันทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดี⁽⁷⁾ 2) การกอด อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ดูแลรับรู้ว่าการกอดเป็นกิจกรรมที่ไม่สำคัญ ผู้ดูแลเด็กจะคิดว่าการสร้างความผูกพันทางอารมณ์เป็นเรื่องธรรมชาติสามารถเกิดขึ้นได้เอง 3) การเล่น อยู่ในระดับสูง ผู้ดูแลรับรู้ว่าการเล่นของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กถ้ามีการจัดกิจกรรมการเล่นได้เหมาะสมตามช่วงวัย สอดคล้องกับจากการศึกษาของอุดมลักษณ์ กุลพิจิตร และพัชราภรณ์ พุทธิกุล⁽¹⁵⁾ มีการจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม และให้เด็กได้เล่นกับเพื่อนเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่ เรื่องราวต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้เด็กปรับตัวเข้าสังคมได้ 4) การเล่า อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ดูแลขาดความรู้ในการเล่า ไม่ทราบถึงประโยชน์ของการมีหนังสือคุณภาพสำหรับเด็กในครอบครัว การให้เด็กได้เล่าเรื่องราวพร้อมกับการส่งเสริมให้เด็ก

ได้เล่าเรื่อง มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการโดยเฉพาะด้านสติปัญญา เช่นเกี่ยวกับการศึกษาของ อัมรา อารังทรัพย์ และคณะ⁽¹⁶⁾ การส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้วยการกินกอดเล่นเล่าส่งผลให้ความผูกพันทางอารมณ์ระหว่างเด็กและผู้ดูแล มีความรู้เพิ่มมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการส่งเสริม

2.1.2 ศักยภาพด้านทัศนคติ ภาพรวมอยู่ในระดับสูง พบว่า 1) การกิน อยู่ในระดับสูง ผู้ดูแลมีทัศนคติในด้านการกินอาหารแบบตามใจ สามารถเข้าถึงการซื้ออาหารมาจากร้านสะดวกซื้อ และคิดว่าเด็กอ้วนเป็นเด็กน่ารัก ควรเสริมให้ผู้ดูแลมีศักยภาพด้านการส่งเสริมภาวะโภชนาการให้แก่เด็กเป็นไปตามเกณฑ์อายุ มีความสมส่วนของร่างกายตามวัย พร้อมทั้งจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการรับประทานอาหารของเด็กและเป็นการฝึกให้เด็กคุ้นเคยด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ ประไพพิศ สิงหเสมและคณะ⁽¹⁷⁾ ซึ่งเด็กปฐมวัยไม่สามารถเตรียมอาหารได้เอง ผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลต่อการรับประทานอาหารของเด็ก โดยเด็กจะรับประทานอาหารมากขึ้น ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง เกิดจากความคุ้นเคยการฝึกหัด และการเห็นตัวอย่างของคนในครอบครัว 2) การกอด อยู่ในระดับสูง ผู้ดูแลเข้าใจถึงการกอด การให้กำลังใจแก่เด็ก ทำให้เด็กเกิดความรักความอบอุ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ อัมรา อารังทรัพย์ และคณะ⁽¹⁶⁾ การส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้วย การกินกอดเล่นเล่าส่งผลให้ความผูกพันทางอารมณ์ระหว่างเด็กและผู้ดูแลเพิ่มมากขึ้น 3) การเล่น อยู่ในระดับสูง การเล่นเป็นการเรียนรู้ของเด็กตามวัย เด็กสามารถเรียนรู้การเล่นตามจินตนาการตามช่วงวัย แต่จะปล่อยให้เด็กเล่นกับสื่อดิจิทัลภายในบ้าน ลดการเล่นกับเพื่อนนอกบ้าน แต่ผู้ดูแลจะจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยให้แก่เด็ก 4) การเล่า อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ดูแลไม่ได้ส่งเสริมกิจกรรมด้านการเล่าเรื่องราวกับเด็กในชีวิตประจำวัน ผู้ดูแลไม่มีเวลา การมีหนังสือคุณภาพสำหรับเด็กเป็นที่สิ้นเปลือง เพราะเด็กจะฉีกและทำลายหนังสือ ผู้ดูแลคิดว่าการเรียนรู้และการเล่าเรื่องต่างๆ โดยการใช้สื่อดิจิทัลเป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ตนเองไม่สามารถได้เด็กได้ เป็นสิ่งที่ทันสมัยและตนเองไม่มีเวลาเพียงพอ ดังนั้นศักยภาพด้านทัศนคติถึงแม้จะมีคะแนนในภาพรวมอยู่ในระดับสูง แต่พบว่าการให้เด็กเล่น หรือการเรียนรู้อยู่กับสื่อดิจิทัลโดยไม่มีผู้ดูแลชี้แนะ มีผลกระทบต่อพัฒนาการในหลายด้าน

2.1.3 ศักยภาพด้านทักษะ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า 1) การกิน เป็นกิจกรรมที่ผู้ดูแลมีระดับคะแนนสูงที่สุด ผู้ดูแลได้ทำหน้าที่หลักของตนเองในการเตรียมอาหารให้เด็กและสมาชิกในครอบครัวด้วยความเต็มใจ ผู้ดูแลได้ปฏิบัติการจัดเตรียมอาหารในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอทำให้เกิดทักษะในด้านนี้ 2) การกอด อยู่ในระดับปานกลาง การกอดเป็นกิจกรรมที่ผู้ดูแลยังมีข้อจำกัดในการแสดงออกทางอารมณ์กับเด็ก รวมทั้งไม่มีเวลา การสัมผัสตัวเด็กอย่างอ่อนโยนในชีวิตประจำวันยังน้อยไม่ได้ทำเป็นปกติทุกวัน ซึ่งควรมีการส่งเสริมให้ผู้ดูแลมีการเสริมสร้างความรักความผูกพันระหว่างเด็กและผู้ดูแล การมีแนวปฏิบัติ และการให้กำลังใจเด็ก จากการศึกษาสถานการณ์ของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดยผู้ดูแลที่ไม่ใช่พ่อแม่และการนำเสนอนวัตกรรมเสริมสร้างความผูกพันในครอบครัว⁽¹⁵⁾ มีการแนะนำวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม จัดโอกาสและส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกรอบอุ้ม มีความสุข และผูกพันกับคนใกล้ชิด

ฝึกให้เด็กแสดงความรู้สึกของตนเองได้ตามวัย จัดโอกาสและให้เด็กได้ทำกิจกรรมตามความสนใจ ความสามารถ และความพอใจตามวัย กล่าวชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสม 3) การเล่น อยู่ในระดับสูง ถึงแม้จะมีการระบาดของโรคโควิด-19 ผู้ดูแลจะจัดให้เด็กได้เล่นภายในบ้าน ไม่ค่อยปล่อยให้ไปเล่นกับเพื่อนนอกบ้านและไม่ได้ไปโรงเรียน กิจกรรมการเล่นของเด็กจะลดลงจากเดิม แต่ผู้ดูแลสามารถจัดสิ่งแวดล้อมให้เด็กได้ตามสถานการณ์ 4) การเล่า อยู่ในระดับปานกลาง การเล่า เป็นกิจกรรมที่ผู้ดูแลมีระดับคะแนนต่ำกว่าทุกด้าน ซึ่งผู้ดูแลคิดว่า การเล่า นั้นเด็กสามารถเล่าได้เองตามช่วงอายุปกติ ภายในครอบครัวไม่มีหนังสือคุณภาพสำหรับเด็กและหนังสือนิทานให้เด็กอ่าน รวมทั้งการมีส่วนร่วมให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น เวลาส่วนมากเป็นช่วงในการทำงานเพื่อหารายได้เข้าครอบครัว แต่จะให้เด็กเรียนรู้จากสื่อดิจิทัล โดยไม่ได้ให้คำแนะนำแก่เด็ก การใช้สื่อดิจิทัลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกับการศึกษาของจิระวรรณ ศรีจันทร์ไชย⁽¹⁸⁾ ศึกษาผลกระทบจากการใช้สมาร์ทโฟนในเด็กปฐมวัย โดยการให้ความรู้แก่ผู้ดูแลเกี่ยวกับพัฒนาการ และความต้องการพื้นฐานของเด็ก ด้วยความรักเอา ใจใส่ อบรมเลี้ยงดูด้วยความเข้าใจ และตอบสนองความต้องการของเด็ก มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนในเด็ก โดยการลด ละ เลิก การใช้สมาร์ทโฟน ซึ่งผู้ดูแลต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

เมื่อเปรียบเทียบศักยภาพของผู้ดูแลด้วยการกินกอดเล่นเล่าในภาพรวม พบว่า มีระดับศักยภาพทั้ง ความรู้ ที่ศนคต และทักษะด้วยการกินกอดเล่นเล่าเรียงตามลำดับมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการกิน การเล่น การกอด และการเล่า ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย อายุ 2-4 ปี โดย ยุกดี สงวนพงษ์ และธนิดา ผาติเสนะ⁽¹⁹⁾ ที่พบว่าผู้ดูแลหลักเป็นปู่ย่าตายายมีลักษณะของครอบครัว แหว่งกลาง การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลยังไม่ได้ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามวัย ปล่อยให้เด็กดูโทรศัพท์มือถือไม่มีค่าชี้แนะ และผู้ดูแลไม่มีเวลา ไม่ได้ให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ รวมทั้ง มีการเรียนรู้ควบคู่กับการใช้สื่อที่เหมาะสม ซึ่งผู้ดูแลต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด มีการกระตุ้นส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม ตามแนวทางส่งเสริมสุขภาพด้วยการกิน กอด เล่น เล่า นอน รวมถึงการจัดสภาพสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจและรู้สึกมีคุณค่า ในตนเอง อันจะส่งผลดีต่อพัฒนาการทั้งด้านร่างกายจิตอารมณ์ สติปัญญา และสังคมที่ดีสร้างความสุข ความอบอุ่น และสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของสังคมต่อไป

2.2 ประเด็นด้านการมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กในฐานะผู้ดูแลหลักอยู่ในอันดับแรก ซึ่งผู้ดูแลเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อเด็ก มากที่สุดในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ยังขาดการให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบัน มีการระบาดของโรคโควิด-19 การเรียนรู้จากเดิมจะมีการเข้าสังคมนอกบ้านและมีเพื่อนที่โรงเรียน แต่เมื่อมีโรคระบาดเกิดขึ้น ทำให้ ช่วงเวลาของการเรียนรู้ของเด็กอยู่ภายในบ้านเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านการร่วมมือ

กับชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย เนื่องจากภาวะความยากลำบากในการดำรงชีวิตจากโรคระบาดที่มีผลกระทบในวงกว้าง การเข้าถึง การปฏิบัติตัวตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัดไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้น ควรมีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนาที่มีความมั่นคงในชุมชนต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภัญญา ปัญญานนท์⁽¹⁰⁾ แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ 1) ด้านการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง 2) ด้านการติดต่อสื่อสาร 3) ด้านการอาสาสมัคร 4) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน 5) ด้านการตัดสินใจ ได้แก่ ควรฝึกให้เด็กกล้าและตัดสินใจด้วยตนเองอย่างอิสระ และ 6) ด้านการร่วมมือกับชุมชน

สรุปจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลในตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สรุปได้ 5 ประเด็นหลักได้แก่ 1) การรับประทานอาหารของเด็ก 2) การได้รับความอบอุ่นจากผู้ดูแล 3) การใช้เวลาคุณภาพในการเล่นกับเด็ก 4) การส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออกและเล่าเรื่องราวของตนในชีวิตประจำวัน และ 5) ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะช่วงมีการระบาดของโรคโควิด-19 ผู้ดูแลเด็กเป็นบุคคลที่สำคัญมากในการทำหน้าที่หลักการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีคุณภาพชีวิต มีพัฒนาการตามวัย ดังนั้นควรมีการส่งเสริมศักยภาพของผู้ดูแลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยกิจกรรมในชีวิตประจำวันด้วยการกิน กอด เล่น เล่า และการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในทุกกิจกรรมอย่างรอบด้านและเท่าทัน สอดคล้องกับการศึกษาของ อัมรา อารังทรัพย์ และคณะ⁽¹⁶⁾ ผลของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยแรกเกิด-5 ปี ที่มีพัฒนาการสมวัย ด้วยนำกิจกรรม กินกอดเล่นเล่า ไปดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความผูกพันทางอารมณ์ในกลุ่มเด็กวัยแรกเกิด-5 ปีและผู้เลี้ยงดูหลัก ขยายผลสู่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการเลี้ยงดูเด็ก เช่น สมาชิกทุกคนในครอบครัว ครูและชุมชนทุกตำบลต่อไป สอดคล้องกับการศึกษา กุลชาติ พันธวรกุล และเมษา นวลศรี⁽²⁰⁾ เด็กยุคใหม่ต้องก้าวไปอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่เด็กจำเป็นต้องมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับสื่อเทคโนโลยี ในยุคนี้ไม่ว่าจะเป็นทักษะและความรู้ในการใช้สื่อทักษะและความรู้ในการใช้เทคโนโลยีรวมถึง ทักษะและความรู้ในการใช้สารสนเทศ เพื่อพัฒนาไปสู่ทักษะในการรู้เท่าทันสื่อในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรวางแผนและมีแนวทางการสร้างเสริมศักยภาพของผู้ดูแลเด็กด้วยการกิน กอด เล่น เล่า เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามช่วงวัย
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลและครอบครัว ชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างเครือข่ายในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นวัยที่ต้องพึ่งพิง เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญ เพื่อเด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ สื่อดิจิทัลมีผลกระทบต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
2. ควรมีการศึกษา การพัฒนาศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ดูแลด้วยวิธี หรือรูปแบบอื่น เช่น การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยความรัก ความผูกพัน สร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เป็นต้น
3. จากโครงสร้างของครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไป พบว่ามีลักษณะครอบครัวแห่งกลางเพิ่มมากขึ้น ควรศึกษา ศักยภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยผู้สูงอายุในครอบครัวแห่งกลาง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

1. Heckman JJ. The Case for Investing in Disadvantaged Young Children. Mimeo University of Chicago; 2008.
2. องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. คู่มือการฝึกอบรมครูและผู้ดูแลเด็ก. กรุงเทพฯ: วาย.เค.เอช กราฟิก แอนด์ เพรส; 2561.
3. อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร, พชราภรณ์ พุทธิกุล. การวิเคราะห์สถานการณ์ของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย โดยผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อแม่และการนำเสนอแนววัตกรรมการเสริมสร้างความผูกพันในครอบครัว. วารสาร ครุศาสตร์. 2563; 45(3):188-205.
4. สุริยเดว ทวีปาตี. คุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ปีเคเคโพร; 2559.
5. Bronfenbrenner U. The Bioecological Theory of Human Development. New York: Elsevier; 2001.
6. ภูมิการ เพชรเขียว. การพัฒนาตัวตนเพื่อยุติการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นสนธิ์. [ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2563.
7. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการเสริมสร้างความผูกพันทางอารมณ์ หรับเด็กแรกเกิด-5 ปี ด้วย “กิน กอด เล่น เล่า”. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย; 2559.
8. Bloom BS. Taxonomy of education objective: The classification of educational goals: Handbook II: Affective domain. New York: David McKay; 1964.
9. Epstein JL. School/family/community partnerships: Caring for the children we share. Phi Delta Kappa 1995; 76(9): 701-12.
10. สุกัญญา ปัญญานนท์, สุขุม มูลเมือง และสมหญิง จันทูไทย. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฝั่ง (มรูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 1. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 2564; 4(3): 81-93.

11. Creswell J.W, Plano Clark V.L. Designing and Conducting Mixed Methods Research. 2nd ed. Thousand Oaks, CA: Sage; 2011.
12. ชีรวุฒิ เอกะกุล. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซ็ทการพิมพ์; 2552.
13. สุวิมล ตีรกันันท์. การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2550.
14. คมสันต์ เกียรติรุ่งฤทธิ์. ปัญหาการบริโภคสื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในเด็กปฐมวัย ในคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ปิเคเคโพร; 2559.
15. อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร, พชราภรณ์ พุทธิกุล. การวิเคราะห์สถานการณ์ของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย โดยผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อแม่และการนำเสนอนวัตกรรมเสริมสร้างความผูกพันในครอบครัว. วารสารครุศาสตร์. 2563; 45(3):188-205.
16. อัมรา อารังทรัพย์, มุสดี กุลสุวรรณ, รัตนา ศิวีสาร. ผลของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยแรกเกิด-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัยด้วยกิจกรรมกินกอดเล่นเล่าต่อความผูกพันทางอารมณ์ระหว่างเด็กและผู้เลี้ยงดูหลัก จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารวิชาการกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. 2561; 14(1):35-41.
17. ประไพพิศ สิงหเสน, ศักรินทร์ สุวรรณเวหา, อติญาณ์ ศรเกษตริน. การส่งเสริมโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียน. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. 2560; 4(3): 226-35.
18. จีระวรรณ ศรีจันทร์ไชย, สุจิตา ตีลการยทรัพย์. ผลกระทบจากการใช้สมาร์ทโฟนในเด็กปฐมวัย: บทบาทของพยาบาลในการช่วยเหลือดูแล. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์. 2564; 8(10): 113-24.
19. ยุกดี สงวนพงษ์, ธนิตา ผาติเสนะ. คุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย (อายุ 2-4 ปี) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. 2563; 63(4):41-55.
20. กุลชาติ พันธวรกุล, เมษา นวลศร. เด็กปฐมวัยกับการเป็นพลเมืองดิจิทัล: โอกาสหรือความเสี่ยง. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2562; 47(2):1-23.